

Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania
Kuanzia Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa
Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika
Jumuiya:

Mwongozo wa Familia

Ukurasa huu umewachwa wazi kwa makusudi.

Yaliyomo

Utangulizi	4
Historia ya Mfumo wa Kushirikisha Familia ya Pennsylvania.....	5
Kuwezesha Familia kuititia Hati hii.....	6
Kushirikisha Familia ni nini?	6
Vipengele Muhimu vya Kushirikisha Familia kwa Ufanisi	8
Kwa nini ni muhimu Kushirikisha Familia?.....	9
Mazoea Msingi: Masharti Yanayoweka Hatua ya Kufanikiwa	9
Jumuiya za Wasomi hutegemea ujuzi na uongozi wa familia	9
Walimu husitawisha ushirikiano na familia unaohusisha na kujumuisha tamaduni na lugha	10
Walimu husitawisha mazingira salama na jumuishi	12
Walimu wanaendelea kujifunza na kukua kama wataalamu.....	13
Viwango na Mazoea Yanayokubalika.....	15
Kiwango cha 1. Familia Zimeunganishwa na Rasilimali za Jumuiya	16
Kiwango cha 2. Familia na Jumuiya za Wasomi Husitawisha Ushirikiano Mwafaka na wenyewe Heshima	17
Kiwango cha 3. Jumuiya za Wasomi na Familia kwa Pamoja Husaidia katika Masomo na Maendeleo ya Watoto	18
Kiwango cha 4. Familia Kujihuisha na Familia Zingine.....	20
Kiwango cha 5. Familia Hutetea Watoto wao na Kusaidia Familia Zingine.....	22
Kiwango cha 6. Familia Hukubali Mabadiliko.....	23
Hitimisho.....	25
Marejeleo.....	26

Hiki ni kipande cha mwongozo wa *Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania Kuanzia Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika Jumuiya.*

Kwa maelezo zaidi na kujifunza zaidi nenda kwenye <https://bit.ly/PFEngagement>

Utangulizi

Idara ya Elimu ya Pennsylvania ingependa kushukuru Mid-Atlantic Equity Consortium kwa usaidizi wao katika kutayarisha hati hii.

Mwandishi mkuu, Heather Tomlinson, Ph.D., Mtaalamu Mkuu wa Elimu ya Mapema na Kushirikisha Familia, Mid-Atlantic Equity Consortium

Familia ndio kiini cha ukuaji wa watoto, na huathiri sana kila kitu kuanzia afya ya mwili, mafanikio ya shule hadi ujuzi wa kutangamana na maslahi ya kihisia. Familia na shule zinapofanya kazi pamoja ili kusaidia ukuaji wa watoto, uwezo wa watoto shulen na maishani unaweza kupatikana.

Idara ya Elimu ya Pennsylvania (PDE) inaamini kwamba kushirikisha familia katika elimu hukuza mafanikio ya kielimu, na huboresha afya ya watoto, maslahi ya kihisia na ujuzi wa kutangamana. Kwa hakika, inaimarisha jamii nzima. Viongozi wanatambua mazoea ya zamani hayafanyi kazi vizuri kila wakati. Dunia inabadilika; shule na familia zinaweza kutumia njia zote zilizojaribiwa na za kweli na njia mpya za kushirikiana ili kuwasaidia watoto.

Viongozi wa Pennsylvania wana dhana mbili kuu ambayo huunda msingi wa usaidizi kwa watoto na familia:

1. Familia zote zinajali sana watoto wao na wamejitolea kusaidia katika masomo na maendeleo ya watoto wao.
2. Kuna mambo ambayo hufanya kila familia kuwa ya kipekee na lazima mambo haya yazingatiwe ili kuruhusu kuhisi imekaribishwa, kuheshimiwa na kuthaminiwa katika hutegemea kila Jumuiya ya Wasomi.

Mambo haya yanaweza kujumuisha mbari, kabilia, kipato, kiwango cha elimu, jinsi majukumu ya kijinsia yanavyoathiri maisha ya familia, dini, lugha zinazozungumzwa nyumbani, na ikiwa kuna mtu mlemavu katika familia. Mambo haya huathiri jinsi wanafamilia

---

Ili kuelezea anuwai ya mipango, shule, walimu, wasimamizi familia na wasaidizi ambao familia Ili kusitawisha ushirikiano katika ukuaji wa mtoto wao, tunatumia neno **Jumuiya za Wasomi**.

---

wanavyoshiriki katika safari za watoto za elimu. PDE inaamini kuwa ni muhimu kutopuuza mambo, lakini badala yake, kuyashughulikia.

Historia ya Mfumo wa Kushirikisha Familia ya Pennsylvania

Hati hii ni kipande cha mwongozo wa *Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania Kuanzia Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika Jumuiya*. Mfumo asilia uliundwa kwa ajili ya walimu wakuu, walimu na waelimishaji wengine. Hati hii ya mwongozo imeandikwa kwa ajili yako—mwanafamilia. Hati hizi mbili kwa pamoja zilitengenezwa na PDE ili kueleza viwango vya kuunda ushirikiano thabiti na sawa wa kushirikisha familia katika maendeleo na elimu ya watoto kwa walimu na familia.

Mchakato huo uliana mnamo Juni 2017, wakati PDE na mashirika mwenza yaliunda Muungano wa Kushirikisha Familia. Muungano huu unajumuisha zaidi ya watu 100 kutoka kote katika Jumuiya ya Madola, wakiwemo wanafamilia, watoa huduma ya elimu ya utotoni, wafanyakazi wa shule na wanajamii. Matokeo ya kazi yao yalikuwa *Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania*, ambao hutoa mwongozo kwa Jumuiya za Wasomi ili kuendeleza ushirikiano wa kusaidia watoto tangu kuzaliwa hadi wanapokuwa tayari kwa chuo kikuu, kazi, na kuhusika katika jumuiya. Neno *Jumuiya za Wasomi* hutumiwa kuelezea aina mbalimbali za mipango, shule, walimu, wasimamizi, na wafanyakazi wa usaidizi ambao familia husitawisha ushirikiano na uhusiano nao kwa ajili ya ukuaji wa mtoto wao.

Kuwezesha Familia kupitia Hati hii

Mwongozo huu wa Mfumo wa Kushirikisha Familia umeandikiwa kwa ajili yako—mzazi, bibi/babu, baba/mama wa babu/bibi, mzazi wa kambo, shangazi, mjomba, au mtu mzima mwingine aliyejitolea ambaye anapenda na kumjali kijana. Kujua familia sio tu kwa sababu ya mahusiano ya kibayolojia lakini pia ya kihisia, Pennsylvania ina ufanuzi wa pamoja wa neno *familia*:

Familia ni wale watu ambao wana uhusiano wa karibu, wanajali kila mmoja kwa muda mrefu na wanaomtunza mtoto kimwili na kihisia.

Kushirikisha Familia ni nini?

Kushirikisha familia hurejelea Jumuiya ya Wasomi - ushirikiano wa familia ambapo walimu, wakiwemo wataalamu wa elimu ya mapema, walimu na wataalamu wengine wa elimu, na wanafamilia wana lengo la pamoja la masomo na maendeleo chanya kwa ajili ya mtoto katika malezi yao ya pamoja, iwe mtoto mchanga, mwanafunzi wa shule ya msingi, au kijana anayejienda kwa ajili ya chuo kikuu, taaluma, au kushiriki katika jumuiya. Ushirikiano mwafaka ni wa kukusudia, wenyewe athari, na wa maana.

Jumuiya za Wasomi hukuthamini na kukusaidia katika nafasi yako kama mwalimu wa kwanza wa mtoto wako. Ni muhimu kwamba Jumuiya za Wasomi zitambue na kutegemea uongozi wa familia na washirika wa jumuiya ili kuunda mazingira ya elimu katika kiwango cha mpango, darasa, na shule, na pia katika kiwango pana cha jimbo na kitaifa.

Ushirikiano huu huwa na ufanisi
wakati Jumuiya za Wasomi
zinahehimu uwezo wa kila
familia, kukubali vyema historia ya
kitamaduni na lugha ya kila
familia, na kuhimiza mawasiliano
chanya ya pande mbili.

“Familia ni neno kali. Kwangu, inamaanisha kuwa na mtu wa kukusaidia, ambaye unaweza kumtegemea na kuzungumza naye ili kutatua matatizo yako. Familia inajumuisha watu wanaokuunga mkono na kukupenda bila masharti. Sio kila wakati familia hufafanuliwa katika uzao lakini hufafanuliwa kulingana na jinsi tunavyopenda na kujali kila mtu katika familia.”

Ethan, umri wa miaka 14

*Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania Kutoka
Kuzaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Ajili ya Chuo Kikuu,
Kazi, na Kutumika Katika Jumuiya, ukurasa wa 17*

<https://bit.ly/PFEngagement>⁽¹⁾

Learning Communities and Family Engagement

The partnership between schools, early learning programs, families and community partners

Effective family engagement is intentional, meaningful, and impactful.

Learning Communities value and support families in their role as a child's first teacher, and leverage the expertise, knowledge, and leadership of families and community partners to shape the educational environment at the program, classroom, school, state and national level.

These partnerships are strengths-based, culturally and linguistically responsive, inclusive, and rely on two-way communications. They focus on the shared goal of positive learning and developmental outcomes for children.

Leverage Expertise, Knowledge & Leadership

Learning Communities

Families

Community Partners

Key Components

Two-Way Communications

Inclusive, Culturally & Linguistically Responsive

Vipengele Muhimu nya Kushirikisha Familia kwa Ufanisi

Wanachama wa Muungano wa Kushirikisha Familia walipoeleza kwa ufasaha ufanuzi wao wa kushirikisha familia, waligundua baadhi ya vipengele nya ushirikiano vinahitaji uangalizi na usaidizi unaoendelea ili kuwa na ufanisi. Mazoea yenye ufanisi ya kushirikisha familia yana sifa yenye vipengele sita. Kushirikisha familia kwa ufanisi katika ukuaji na masomo ya watoto/vijana:

1. **Inatokana na uwezo.** Ili kufikia mazoea yanayotegemea uwezo, lazima Jumuiya za Wasomi zitambue, ziheshimu, na zitegemee kile ambacho wewe na kila familia mnachangia kwa ajili ya ustawi wa watoto na uzoefu wa masomo, ikijumuisha utamaduni, lugha za nyumbani na uzoefu wa kibinafsi.
2. **Inahusisha Tamaduni na Lugha.** Ili kuonyesha shukrani kwa sehemu hizi muhimu za utambulisho wa familia na mtoto, lazima Jumuiya za Wasomi zitoe maagizo na tathmini ambayo inashughulikia tamaduni na lugha za mtoto wako na familia.
3. **Ina mwelekeo mbili na imeundwa kwa msingi wa mawasiliano ya pande mbili.**
Sio tu kwamba Jumuiya za Wasomi hushiriki tu taarifa mara kwa mara, lakini pia hutafuta taarifa kutoka kwako kuhusu mtoto wako, kuunda mazingira na uhusiano ambao unaweza kufanya uhisi vizuri na uwetazeshwa kuwasiliana na walimu ikiwa una maswali, sasisho na wasiwasi.
4. **Imejikita katika uaminifu.** Mahusiano hustawi kunapokuwa na uaminifu kati ya familia yako na washirika wa Jumuiya ya Wasomi. Jumuiya za Wasomi hujitahidi kuanzisha mahusiano nawe ambayo yanaonyesha uaminifu na kuwasilisha imani kwa familia yako.
5. **Imejikita katika Familia.** Wakati walimu wanatafuta, kusikiliza, na kujumuisha sauti za familia yako na wengine, katika madarasa na mipango yao, watoto hupata aina ya mwendelezo na uwezo wa utabiri ambao huwaruhusu kukua wakijiamini na kufanikiwa.
6. **Ina usawa.** Walimu huunda mienendo ambayo familia zote zinaelewaka kuwa na thamani na nguvu sawa kwa walimu katika masuala ya ukuaji na masomo ya watoto. Rasilimali hutolewa kulingana na kile unachohitaji kumsaidia mtoto wako kustawi.

Jukumu la kuunda mazingira ambayo yanakubali kushirikisha familia huanza na Jumuiya za Wasomi. Inapoeleza kwa uwazi kuwa wewe ni mwalimu wa kwanza na wa maisha ya mtoto wako, ushirikiano wa kweli unaweza kujitokeza.

Kwa nini ni muhimu Kushirikisha Familia?

Tafiti nyingi zimegundua kuwa watoto ambao wana mazoea ya kushirikisha familia, bila kujali viwango vya mapato au malezi ya familia, wana uwezekano mkubwa zaidi kuliko watoto wengine kupata matokeo chanya. Kwa mfano, watoto hawa wana uwezekano mkubwa wa:

- Kuhudhuria shule mara kwa mara;
- Kukabiliana na shule vizuri na kuonyesha ujuzi mzuri wa kutangamana na tabia nzuri;
- Pata gredi za juu na kufikia alama za juu za mtihani;
- Kupita katika madarasa yao, kupata sifa za darasa, na kuijandikisha katika madarasa ya kiwango cha juu;
- Kwenda kiwango kinachofuata cha darasa; na
- Kuhitimu kutoka shule ya upili na kuijandikisha katika shule ya baada ya sekondari (kwa mfano, shule ya ufundi, mipango ya uthibitishaji, au chuo kikuu).⁽³⁾

Mazoea Msingi: Masharti Yanayoweza Hatua ya Kufanikiwa

Ili kushirikisha familia na wanajamii kikamilifu katika masomo ya watoto, Jumuiya za Wasomi hukuza kimakusudi mitazamo, maarifa na vitendo vinavyosababisha ushirikiano chanya wa familia.

Mazoea Msingi ni masharti ambayo yanahitaji kutekelezwa

wakati wa kuunda mkakati mzuri wa Kushirikisha Familia ndani ya Jumuiya ya Wasomi.

Jumuiya za Wasomi hutegemea ujuzi na uongozi wa familia

Jumuiya za Wasomi hufanya mambo yafuatayo:

Husikiliza familia

Jumuiya za Wasomi ambazo hukuza kushirikisha familia huomba maoni yako na kufanya kazi pamoja na wewe na familia zingine ili kusogea mbele mawazo yako. Jumuiya za Wasomi zinahitaji utaalamu wa familia ili kutekeleza shughuli za ushiriki wa familia. Zinajumuisha familia wakati wanapanga, kufanya maamuzi, kutekeleza shughuli, na kutathmini maendeleo. Kwa kifupi, Jumuiya za Wasomi

Misingi ya maarifa ni nini?

Misingi ya maarifa hukua kutokana na uzoefu wa kibinagsi na wa maisha, ujuzi katika kudhibiti mazingira ya kijamii ya kila siku, na maoni ya kitamaduni yanayotokana na uzoefu wa kihistoria, kijamii na kisiasa.

Misingi hii ya maarifa inawakilisha taarifa ambazo zinaweza kuwa hazijafundishwa shulenii lakini ni ya thamani na muhimu sana kwa masomo na kustawi shulenii na katika jamii.

Kwa mfano, mwanafunzi anayeuzua mboga katika soko la wakulima ana ujuzi wa fedha na hisabati ambayo mwalimu anaweza kutumia kupanua masomo kuhusu uchumi. Au, mtoto anayejua jinsi ya kucheza dansi changamano kutoka nchi ya asili ya familia yake tayari ana ujuzi kuhusu muziki na mwendo ambaa unaweza kufahamisha jinsi mtoto—na darasa—inavyoweza kufaidika kutokana na ufahamu na ujuzi wa mtoto.

huunda malengo pamoja na familia na kushiriki jukumu la ukuaji na masomo wa mtoto.

Huthamini tofauti katika Jumuiya ya Wasomi

Jumuiya za Wasomi huthamini familia zote na hutafuta sauti za familia kutoka asili mbalimbali za kitamaduni, lugha, mbari na kiuchumi wakati wa kupanga. Huthamini *misingi ya maarifa*—sehemu hizo za utaalamu, maadili ya familia, na maarifa ya kitamaduni ambazo familia inajua—na hutumia maarifa na ujuzi wa familia ili kuboresha Jumuia Za Wasomi.

Huwezesha familia ili kuongoza na kutetea

Unafanya maamuzi, na kuwatetea watoto wako kila siku; Jumuiya za Wasomi wanajua hili. Jumuiya za Wasomi hukuwezesha kutetea sera ili kuwasaidia watoto vyema, Jumuiya Zenye Watu Wanaosoma na jumuiya pana.

Hukuza ushirikiano wa jamii

Pamoja na kuomba usaidizi wa familia, Jumuiya Za Wasomi huwafikia wanajamii na mashirika kama maktaba na mashirika ya kidini. Husitawisha ushirikiano na biashara, mipango ya kabla na baada ya shule, kambi za majira ya joto, na mipango mingine. Hufukia mashirika ya mtaa ili kujifunza kutoka kwa utaalamu wao na kuongeza uwezo wao ili kuimarisha miunganisho na kuboresha uzoefu wa familia.

Hutoa rasilimali kwa familia ili kuweza kushiriki

Wasimamizi madhubuti huhakikisha kuwa kuna pesa katika bajeti ili kuhimiza familia na wanajamii kushiriki katika shughuli na kwenye bodi za usimamizi. Wasimamizi hutenga pesa za kusaidia kulipia chakula, usafiri, na malezi ya watoto ili kuruhusu ushiriki na kutoa mishahara inapobidi.

Utamaduni unajumuisha vipengele vya maisha ya familia na jumuiya ambavyo vinaunda utambulisho na tabia, kama vile jinsi watu wanavyofikiri, jinsi watu wanavyowasiliana, lugha ambazo zinazozungumzwa nyumbani, imani, maadili, desturi, tamaduni na majukumu ya, tamaduni na majukumu ya, familia. Utamaduni huathiri mahusiano na matarajio na vikundi vya kisiasa vya kijamii ambavyo watu hushiriki. Utamaduni huathiriwa na mbari, kabilia, na dini.

Walimu husitawisha ushirikiano na familia unaohusisha na kujumuisha tamaduni na lugha.

Jumuiya za Wasomi zinazotaka kushirikisha familia kwa ufanisi huzingatia historia za kitamaduni na lugha za watoto na maisha ya nyumbani kama uwezo. Maisha ya kitamaduni ya familia yanabadilika, lakini pia yanapitishwa kuititia vizazi.⁽²⁾ Lugha ni muhimu tu kama utamaduni. Huathiri jinsi watu wanavyofikiri na kuwasiliana na inaweza kuwa sehemu muhimu ya fahari ambayo mtu anahisi katika utambulisho wao. Lugha

pia ina vipengele muhimu vya kiutendaji na kielimu. Jumuiya za Wasomi ambazo ni fanisi huonyesha kuwa zinathamini kuwa na tamaduni na lugha mbalimbali zinazowakilishwa.

Himiza fahari ya watoto na familia

Jumuiya za Wasomi huku ukuaji mzuri wa utambulisho wa mtoto, ikijumuisha fahari katika mbari, kabilia, lugha ya nyumbani na tamaduni; kuhamasisha familia kukuza mambo chanya pia. Walimu huonyesha picha chanya za familia mbalimbali, ikiwemo familia zilizo na wazazi na babu/bibi wachanga, familia za LGBTQ+, akina baba na ujumbe unaofaa kwa ya vijana ndani Jumuiya za Wasomi. Huunda nafasi za kukuza mitazamo na maadili yanayohusisha utamaduni. Hutumia lugha darasani inakuza utofauti—huku wakiepuka lugha ambayo inawafanya watu kuwa tofauti kulingana na mbari, tamaduni, lugha au majukumu ya kijinsia.

Fahamu lugha ya ya nyumbani ya mtoto

Ingawa kila mtu katika Jumuiya ya Wasomi, huenda kuwa hazungumzi lugha ya nyumbani ya kila mtoto katika Jumuiya ya Wasomi, watagundua lugha ambayo familia inapendelea kutumia. Wanajua kuhusu viwango vya watu wazima vya kusoma na kuandika na jinsi watu wazima kwa kawaida wanavyotaka kuwasiliana—kwa maandishi, simu, ana kwa ana, au kwa barua pepe—ili mawasiliano mazuri yaweze kufanyika mara kwa mara.

Tafuta tafsiri, ukalimani, au zote.

Kwa sababu Jumuiya za Wasomi za Pennsylvania zinazidi kuwa tofauti, kuna haja ya usaidizi wa utafsiri wa maandishi na ukalimani wa mazungumzo ili waweze kubadilishana taarifa, nyenzo, na usaidizi katika lugha inayoelewaka. Wanahitaji usaidizi kutoka kwa wakalimani watu wazima (kuepuka kutumia ndugu kutafsiri ikiwezekana), madalali wa kitamaduni (watu wanaoweza kueleza maana ya tabia na mbinu mbalimbali zinazotofautiana kulingana na historia ya kitamaduni)— na wanajamii ili kuunga mkono mawasiliano mazuri.

Shirikisha akina baba kikamilifu

Jumuiya za Wasomi zilizo na ufanisi zinatambua umuhimu wa kina wa akina baba katika familia na safari ya elimu. Hushirikiana na programu ambazo zinajumuisha akina baba, na hutafuta shughuli za kuwakuza akina baba kama viongozi.

Kujielimisha kuhusu rasilimali

Kwa usaidizi na taarifa kutoka kwa familia na washirika wa jumuiya, Jumuiya za Wasomi hutafuta taarifa kuhusu maadili na desturi mahususi za kitamaduni. Hutengeneza “ramani za sifa za kitamaduni,” au

---

Usawa ni nini?

Usawa unamaanisha kutoa fursa kwa kila mtoto kufikia malezi yanayofaa na rasilimali za elimu anazohitaji ili ili kustawi, bila kujali rangi, asili ya taifa, kabilia, utambulisho wa jinsia uelekezo wa kingono, lugha, au uwezo, muundo wa familia, kiwango cha elimu, au mapato, na eneo la kijiografia. Usawa ni kama “uwiano” lakini huzingatia kutoa kulingana na mahitaji badala ya kiasi sawa au aina za usaidizi.

---

orodha ya rasilimali —taasisi za kitamaduni, watu, mitando na mashirika— ili kujifunza kuhusu rasilimali za kitamaduni katika jamii.

Kujitahidi kujifahamu

Jumuiya za Wasomi husaidia katika michakato na shughuli zinazokuza wafanyakazi na familia kuelewa imani, maadili, uzoefu na upendeleo wao. Wanataka kuongeza uwezo wao wa kujitambua

ili kuthamini kila mtoto na familia na kuboresha kazi na mahusiano yao. Wanatumia mafundisho yanayohusisha tamaduni na lugha ili kutumia vyema fursa za watoto za kujifunza.

Shughulikia usawa

Kutoa fursa ndani ya Jumuiya za Wasomi ili kukuza mazungumzo kuhusu mbari, utamaduni, lugha na usawa kunaweza kupunguza ubaguzi. Jumuiya za Wasomi hutumia

vipimo na huchanganua maendeleo kuhusu mafanikio ya kielimu, viwango vya kuhitim, na ufikiaji wa huduma ili kuhakikisha kuwa watoto kutoka kwa familia zote wanapata nafasi za kufaulu. Hukuza malengo ya pamoja ili kushughulikia uhusisho wa tamaduni, usawa na kupinga upendeleo ndani ya Jumuiya ya Wasomi.

Walimu husitawisha mazingira salama na jumuishi.

Mazingira jumuishi ya masomo ni yale ambayo yanawahudumia watoto wote bila kumwacha mtu ye yote nje. Wanafunzi hupewa huduma zinazofaa na fursa za kusoma, wakiwemo Wanafunzi wa Kiingereza na wanafunzi wale mavu. Jumuiya za Wasomi zinazounda ushirikiano mwafaka na familia huchukua hatua zifuatazo ili kuunda mazingira ambayo ni jumuishi na salama kimwili na kihisia. (Neno *jumuishi* linaweza kumaanisha kukaribisha kwa familia zenyetofauti; pia hutumiwa kuelezea mazingira ambayo yanayoweza kufikiwa na sawa kwa watu wale mavu.)

Unda mazingira ya kijamii na kihisia-jumuishi na salama

Jumuiya za Wasomi huunda mazingira jumuishi na huhakikisha watoto na familia wanaweza kushiriki kikamilifu. Huhakikisha kwamba mipango ina maana, inashirikisha, na inahusisha wote, ikijumuisha watoto na wanafamilia wale mavu, Wanafunzi wa Kiingereza na wengine wanaohitaji marekebisho. Zaidi ya hayo, walimu huanzisha mazingira ambayo yanakuza uhusiano kati ya watoto na watu wazima, watoto wengine na ndani ya familia. Hutanguliza usalama wa kihisia na kuhakikisha kuwa watoto wanahisi salama, iwe inahusiana na usalama wa kimwili, uonevu au mitando ya kijamii—na husaidia familia ili uweze kujadili masuala haya na watoto wako pia.

Kuza ujumuishaji kama thamani

Jumuiya za Wasomi huzungumza kuhusu manufaa mengi ya ujumuishaji. Kwa mfano, hukuza mazungumzo kati ya watoto, familia, washirika wa jumuiya na wafanyakazi ili kuboresha mazoea yanayohusiana na mazingira jumuishi ya masomo.

Toa mazingira yanayoweza kufikiwa na salama kimwili

Mbali na kulinda mahitaji ya watoto ya kijamii na kihisia, kuna mazingatio ya kisheria na kiutendaji. Wasimamizi huhakikisha ufikiaji wa kimwili na hutoa marekebisho yanayofaa ili watoto na familia zilizo na watu wale mavu ziweze kushiriki katika shughuli, kama inavyotakikana na Sheria ya Wamarekani wenye Ulemavu (ADA). Huunda na kukagua mipango ya usalama ili kuhalikisha kila mtu katika Jumuiya ya Wasomi ambaye ana ulemavu, awe mtoto, mwali mu au mwana familia, anazingatiwa wakati mipango ya usalama na uhamisho inapofanya.

Shiriki itifaki ili kushughulikia maswala

Taratibu za usalama zinazotumika ndani ya Jumuiya ya Wasomi zinafanuliwa na familia hupewa taarifa na usaidizi ili kuelewa mahitaji ya ushiriki (kwa mfano, kutembelea darasa au kujitolea). Inaweza kuwa vigumu kutambua ili kuripoti wasiwasi, kwa hivyo huelezea jinsi ya kuripoti wasiwasi kuhusu usalama ndani ya Jumuiya ya Wasomi na kujibu kwa haraka na kwa heshima mambo yanayohusiana na maswala hayo.

Walimu wanaendelea kujifunza na kukua kama wataalamu.

PDE inatambua kuwa sio watoto pekee wanaojifunza na watu wazima walio karibu na watoto pia wanahitaji kuendelea kujifunza na kukua katika majukumu yao ya kitaaluma. Kwa ajili ya hili, Jumuiya za Wasomi zilizo na ufanisi hufanya yafuatayo.

Kutazama familia kama wataalamu

Ingawa wataalamu ni bingwa kwa sababu ya mafunzo na tajriba yao, wewe ndiye mtaalam inapohusu watoto wako. Vivyo hivyo, washirika wa jumuiya wanaweza kuwa wataalam linapohusu suala la tamaduni, dini, na maisha ya kutangamana ya jumuiya. Jumuiya za Wasomi hutaka kujifunza kutoka kwa familia na wanajamii. Huwaona wanafamilia kama viongozi na hujaribu kujifunza kutoka kwao. Wasimamizi hutoa matarajio wazi—kusitawisha mahusiano mzuri na familia ni muhimu kwa ajili ya masomo ya watoto.

Kushiriki katika maendeleo ya kitaalamu

Daima Jumuiya za Wasomi hujitahidi kuwa na ujuzi zaidi wa kufanya kazi na aina zote tofauti za familia. Hujifunza kutoka kwa familia yako na familia zingine, kuwasiliana na wewe kuhusu

maendeleo ya watoto wako, husaidia kukuza miunganisho na mahusiano ya kijamii, na kuwashirikisha akina baba katika shughuli.

Kujifunza kuhusu maadili na kutumia mbinu bora zaidi

Jumuiya za Wasomi hutumia muda kujifunza kuhusu maadili—kilicho sahihi inapohusu kuweka taarifa za siri au kushiriki taarifa zinazohusiana na familia. Huelewa mipango, shule, mifumo na huduma za wilaya au jimbo lote zinazoathiri wanafunzi na familia zao.

Wasimamizi huwapa wafanyakazi muda wa kufikiria na kupanga shughuli za kushirikisha familia. Hukagua sera na taratibu, pamoja na familia na washirika wa jumuiya, ili kubainisha mabadiliko ambayo yanaweza kuwa ya lazima.

Kujizoeza kujihudumia

Kuna thawabu kubwa katika kutunza watoto, kufundisha, na kutoa huduma za moja kwa moja. Kwa kuwa maarifa, ujuzi na majukumu yameongezeka ndani ya wafanyakazi wa Jumuiya ya Wasomi, ni muhimu watu wazima walio karibu na mtoto wajizoeze kujihudumia. Wasimamizi huhakikisha kuwa wafanyakazi wote wanapokea usaidizi wanaohitaji ili kudumisha ustawi wao wenyewe na afya ya akili. Husaidia kusawazisha kazi na maisha na kuzingatia miongozo, ili kazi na mazoea iwe ya haki na yenye usawa. Wafanyakazi wa Jumuiya ya Wasomi wanaposaidiwa kujitunza, wanaweza kufundisha na kusaidia watoto na familia vizuri zaidi.

Viwango na Mazoea Yanayokubalika

Viwango huwapa walimu na wanafamilia taarifa kuhusu malengo ya Jumuiya za Wasomi. Viwango vilivyotolewa katika sehemu hii vinatoa vigezo kwa Jumuiya za Wasomi za Pennsylvania ili kusitawisha ushirikiano thabiti unaosaidia watoto kuanzia wanapozaliwa hadi wanapokuwa tayari kuingia chuo kikuu, kufanya kazi na/au kutumika katika jumuiya.

Kiwango cha 1

Kuunganisha familia kwenye nyenzo za jumuiya zinazosaidia malengo, mapendeleo na mahitaji yao.

Kiwango cha 2

Kusitawisha ushirikiano na familia ambao unatokana na uwezo, uhalisi, na wenge heshima.

Kiwango cha 3

Kushirikiana na familia ili kutambua taarifa, rasilimali na mikakati ya kuwasaidia katika majukumu yao kama walimu, mfano wa kuigwa, wahamasishaji, waangalizi, viongozi na watetezi wanaposaidia katika masomo na maendeleo ya mtoto wao.

Kiwango cha 4

Kutoa fursa kimakusudi ili familia iungane na kujihusisha na kila mmoja.

Kiwango cha 5

Kusaidia familia wanapoendeleza ujuzi wao wa uongozi na utetezi.

Kiwango cha 6

Kusitawisha ushirikiano na familia wakati wa mabadiliko.

Kiwango cha 1. Familia Zimeunganishwa na Rasilimali za Jumuiya

Jumuiya za Wasomi huunganisha familia na rasilimali za jumuiya ambazo zinasaidia mapendeleo, malengo na mahitaji ya familia.

Hizi ni baadhi ya njia ambazo familia zinatumia ushirikiano na Jumuiya zao za Wasomi ili kufikia kiwango hiki.

Tambua ujuzi na uwezo wa familia yako

Familia hufanya mengi kudumisha ustawi wa familia na kukabiliana na matatizo kwa:

- Kumpa mtoto wako utambuzi wa kina wa utambulisho wa familia, kushiriki, hadithi historia, picha, taarifa na uhusiano kuhusu familia yako kubwa;
- Kuonyesha ustadi wa kipekee, pamoja na kazi yako. Kushiriki hadithi, talanta za kisanii, uongozi katika jumuiya yako, au kujitolea kuititia mahali pako pa ibada au katika mtaa wako; na
- Kuwafundisha watoto wako kuhusu maadili ya familia yako, kama vile umuhimu wa kufanya kazi kwa bidii, kutatua matatizo, uaminifu, kuwa wazi, kuwa mcheshi, au kuwahurumia wengine.

Ninyi ni wataalamu wa kuweza kuzungumza kuhusu maadili, ujuzi na maarifa ya familia zenu—hasa ujuzi kuhusu watoto wenu. Utaalamu wako huwasaidia

walimu kuelewa vizuri zaidi sifa zote za mtoto na maisha ya familia ya mtoto.

Jifunze kuhusu na utumie huduma zinazopatikana

Unataka kujifunza na kutumia rasilimali na huduma zinazopatikana kwako kwa:

- Kufikia Jumuiya yako ya Wasomi kupata taarifa, mwongozo na rasilimali; na
- Kuangalia jumuiya yako, ikiwemo maktaba yako, kituo cha jumuiya, kituo cha afya, orodha za vitongoji, na maeneo mengine, ili kuomba au kusoma kuhusu huduma ambazo zinaweza kuwa na manufaa kwa familia yako.

Endelea kuwasiliana na wataalamu

Wanafamilia huendeleza na kudumisha uhusiano na washirika wa kitaalamu kwa njia ambazo ni sawa na kuwafaa. Hapa kuna baadhi ya vitendo unaweza kufanya ili kuwasaidia watoto wako:

Mbini inayotokana na uwezo ni nini?

Mtazamo unaotokana na uwezo huzingatia sifa ambazo familia zinazo zikiwemo lugha na utamaduni. Katika mtazamo unaotakana na- uwezo, sifa hizi pia zinatambulika.

Pia hutambua rasilimali ambazo familia zinazoishi katika shida hutumia ili kustahimili na kufanikiwa. Katika mbinu unaotokana na uwezo, wanafamilia walio katika hali ngumu hutambulika kwa ajili ya ujasiri, ustadi na ustahimilivu wao ili kudhibiti ugumu, kuchukua hatua za kusonga mbele, na kujijali pamoja na wapendwa wako.

- Kushirikiana na wafanyakazi wa Jumuiya ya Wasomi ili kutambua huduma za ndani na rasilimali ambazo zinazolingana vyema na mapendeleo, utamaduni, lugha, maadili, mahitaji na malengo ya familia yako;
- Kuwasiliana na wataalamu— iwapo utapata mwongozo kuhusu jambo linalokusumbua au kuwa tayari kujifunza jinsi ya kuzuia matatizo kutokea;
- Kuendelea kuwasiliana na wataalamu kuhusu mabadiliko ya mahitaji ya mtoto au familia yako na kutatua matatizo pamoja; na
- Hata wakati masuala ni nyeti au ya kutisha, kama vile katika hali ya mzozo wa kinyumbani, changamoto za kulea watoto pamoja, au matatizo ya kiafya, kuomba usaizidi, kujua usalama wa kimwili na ustawi wa kisaikolojia nyumbani na katika Jumuiya ya Wasomi ni muhimu kwa uwezo wa mtoto kuhisi salama na kufaulu shulen.

Kiwango cha 2. Familia na Jumuiya za Wasomi Husitawisha Ushirikiano Mwafaka na wenye Heshima

Jumuiya za Wasomi husitawisha ushirikiano na familia ambao unatokana na uwezo, ni halisi, na wenye heshima.

Jumuiya za Wasomi zina jukumu la kuwasiliana na familia ili kupata maelezo zaidi kuhusu uwezo, changamoto, malengo na tamaduni zako. Je, familia zinaweza kufanya nini ili kufanya ushirikiano huu thabiti kuwa amilifu? Yafuatayo ni baadhi ya mapendekezo ya kusitawisha mahusiano thabiti na chanya na Jumuiya yako ya Wasomi.

Fahamu kuwa wewe ndiye mwalimu muhimu zaidi wa mtoto wako

Jumuiya za Wasomi zimesoma kuhusu utafiti na mbinu bora zaidi katika nyanja zao kwa miaka mingi, lakini hakuna mtu ambaye amechunguza mtoto wako kama wewe. Wewe ndiye mtaalamu, linapohusu suala la mtoto wako. Njia za kudhihirisha mambo haya yanajumuisha:

- Kujifunza kujiona kama kitovu cha ustawi wa mtoto wako na mafanikio yake;
- Kudai kuwa wewe ni mwalimu wa kwanza na wa milele wa mtoto wako na una uwezo na ujuzi unaotosha wa kushiriki na mtoto wako; na
- Kujua mafanikio ya mtoto wako shuleni kunategemea zaidi ushiriki wako katika safari ya kielimu ya mtoto wako kama ilivyo kwa ufahamu na ujuzi wa walimu darasani.

Pata maelezo zaidi kuhusu tofauti za kitamaduni na njia za kuonyesha heshima

Kuheshimu tamaduni, historia na maadili unahuishwa nipe nikupe katika ushirikiano wowote. Baadhi ya njia unazoweza kuhusisha tamaduni na kuheshimu wale walio katika Jumuiya yako ya Wasomi zinaweza kuwa:

- Kujifunza kuhusu tamaduni nyingine na kuonyesha heshima na kuthamini tofauti za lugha ya nyumbani, maadili, mapendeleo, utaalamu na maono kwa watoto;

- Kuelewa jinsi tamaduni mbalimbali zinavyoathiri mitindo ya malezi, maendeleo ya mtoto, maisha ya familia, na mahusiano, ikiwemo kuomba na kujifunza kutoka kwa familia na walimu wengine;
- Kutoelewana kunapotokea, kujitahidi kurekebisha mahusiano na kuunda jumuiya chanya na zinazojali za Wasomi kwa ajili ya watoto, familia, na wataalamu wote wanaohusika; na
- Kukaribisha na kushiriki katika matukio na familia za asili mbalimbali.

Jumuisha watu wazima wengine katika familia Inaweza kuwa vigumu kufanya kazi katika mahusiano yenye changamoto ndani ya familia. Kwa mtazamo wa mtoto, kutunzwa na wanafamilia wengi wazima huimarisha hali yao ya kupata usaidizi, usalama na fursa. Ili kusaidia ustawi na maendeleo ya watoto, unaweza kuchukua hatua kama vile:

- Kutambua kuwa watoto hunufaika kihisia, kifedha, kimwili, na kielimu wanapokuwa na wanafamilia mbalimbali wazima ambao wanahusika kwa karibu katika maisha yao;
- Kuunda kimakusudi mtandao wa

- watu wazima wanaojali ambao mtoto anawachukulia kuwa wa familia, bila kujali jinsia, mahusiano ya kibayolojia au ulezi; na
- Kuwasiliana na kujumuisha watu wengine wazima katika familia ambao wanahusika kwa karibu na vyema katika maisha ya mtoto wako.

Kiwango cha 3. Jumuiya za Wasomi na Familia kwa Pamoja Husaidia katika Masomo na Maendeleo ya Watoto

Jumuiya za Wasomi hushirikiana na familia ili kutambua taarifa, rasilimali na mikakati ya kukusaidia katika majukumu yako kama walimu, mfano wa kuigwa, wahamasishaji, wafuatiliaji na watetezi unaposaidia katika masomo na maendeleo ya mtoto wako.

Jumuiya za Wasomi hushiriki nyenzo na mikakati na familia kama vile taarifa kuhusu hatua muhimu za maendeleo, viwango vya masomo na mazoea ya kufunza. Hukuuliza kuhusu uzoefu na taratibu za familia zako, hutengeneza fursa za kuongeza ufahamu na ujuzi wako,

---

Elimu inayohusisha utamaduni ni nini?

Utamaduni ndio kiini cha jinsi watoto hujifunza na kile wanachojifunza. Huathiri jinsi wafanyakazi wa Jumuiya ya Wasomi, familia, na watoto wanavyowasiliana na kupokea taarifa, na huathiri jinsi tunavyofikiri na kusoma. Jumuiya za Wasomi ambazo zinahusisha tamaduni zina mtazamo chanya kuhusu na familia zote, zina matarajio makubwa kwa wanafunzi wote, zinajumuisha miktadha ya kitamaduni na lugha zinazozungumzwa katika jumuiya kwa uzoefu wa masomo, zinazingatia wanafunzi, zinatumia mitaala inayofaa kitamaduni, na hujiona kama wasaidizi—sio wataalamu kila wakati—katika michakato ya watoto ya kusoma.

---

na kujadili maendeleo ya watoto na matokeo ya tathmini na wewe. Hizi hapa ni baadhi ya njia unazoweza kushirikiana na Jumuiya ya mtoto wako ya Wasomi ili kusaidia katika masomo na maendeleo ya mtoto wako.

Jivunie yote unayofanya ili kusaidia masomo ya mtoto wako

Wanafamilia hufanya mambo mengi kusaidia katika maendeleo na mafanikio ya watoto, ikijumuisha:

- Kuwa mhamasishaji, mfuatiliaji, mfano wa kuigwa na mtetezi wa mtoto wako. Jukumu la kuwa mhamasishaji ni mojawapo ya vipengele muhimu zaidi vya mafanikio ya watoto shulenii na zaidi;
- Kufanya kazi na wanafamilia wengine ili kuwa watoa maamuzi na washiriki wenye busara; na
- Kuonyesha fahari katika vipawa vya kipekee vya mtoto wako na uwezo wako kama familia.

Thamini vipengele vyote vya maendeleo ya mtoto wako

Maendeleo ya mtoto yana vipengele vingi na yanabadilika kila wakati. Njia mbili ambazo familia huthamini maendeleo yote ya mtoto wao ni:

- Kufurahia hamu ya mtoto wako ya kucheza na kufurahi kama sehemu muhimu ya mchakato wao wa kusoma, hasa katika miaka ya utotoni; na
- Kuzingatia sana maendeleo ya kijamii na kihisia na ujuzi wa maisha wa mtoto, sawa na maendeleo ya kielimu. Mifano ya ujuzi muhimu wa watoto inajumuisha ushirikiano, mawasiliano, udhibiti mzuri wa migogoro, uwezo wa kuomba wanachohitaji na kuwa watetezi, kutatua matatizo, kufanya maamuzi, na uwezo wa kudhibiti dhiki na kuendeleza ustahimilivu. Ujuzi huu ni muhimu kwa mafanikio shulenii na maishani.

Wasiliana na mtoto wako na watu wengine kuhusu safari ya elimu Mawasiliano yahitaji jitihada, lakini thawabu za mawasiliano mazuri ni muhimu sana. Kushiriki uwezo na mapendeleo ya mtoto wako, uzoefu wa familia yako, na elimu au maendeleo yanayotokea nyumbani—na kuomba usaidizi katika maeneo ambayo unaweza kutumia baadhi ya taarifa ni hatua ya kwanza ya kusitawisha ushirikiano na Jumuiya ya mtoto wako ya Wasomi. Zifuatazo ni baadhi ya njia ambazo familia zinaweza kusaidia kuwa mawasiliano yenye ufanisi:

- Kuomba mawasiliano yatokee kwa njia zinazokufaa, iwe kuitia barua pepe, ana kwa ana, ujumbe mfupi, mitando ya kijamii au simu.
- Kuomba kuwasiliana kwa kutumia lugha unayolewa, labda kwa msaada wa mkalimani au mfasiri;
- Kufanya kazi na Jumuiya yako ya Wasomi ili kuweka malengo kwa ajili ya mtoto wako na kuendeleza mikakati ya kuyatimiza; na
- Kujumuisha mtoto wako katika mawasiliano—kwa mfano, kwa kuwaliza na kuzungumza naye kuhusu ustawi, malengo, na maamuzi yao.

Kuendelea kujifunza na kuomba taarifa

Kama vile msemo unavyosema, hakuna maswali mabaya. Kuelewa viwango vyta masomo – kile ambacho watoto wanapaswa kujua na kuwa na uwezo wa kufanya katika umri fulani – na hatua muhimu za maendeleo ya mtoto, ikijumuisha:

- Kuhakikisha maendeleo yanayofaa ya afya ya kijamii na kihisia;
- Kuomba taarifa kuhusu matokeo ya tathmini na maamuzi ya kielimu.
- Kutafuta mwongozo kuhusu wakati mtoto wako anapaswa kukutana na mtaalamu mwingine kwa ajili ya masuala yanayohusiana na maendeleo ya afya ya kimwili na kiakili; na
- Kukubali fursa za kujifunza kuhusu ukuaji wa watoto wachanga, mtoto au vijana, uzazi, au mazoea yanayohusisha tamaduni.

Kiwango cha 4. Familia Kujihusisha na Familia Zingine

Jamii za Wasomi hutoa fursa kimakusudi ili familia iungane na kujihusisha na kila mmoja.

Familia hutumika kama nyenzo nzuri kwa kila mmoja wao, iwe kwa kutoa usaidizi wa kivitendo au kutiana moyo, kushiriki taarifa na rasilimali, au kuwepo wakati wa mgogoro.

Shiriki katika fursa za kujua familia zingine

Ungana na familia zingine na jumuiya, ikiwemo kwa:

- Kuunda au kushiriki katika mitandao na familia zingine katika Jumuiya ya Wasomi, vikundi vyta mtaa, jumuiya za kidini, vikundi vyta vijana, shughuli za michezo, vilabu, mashirika ya usaidizi wa familia, na vikundi vyta kujitolea au miradi ya huduma;
- Kushiriki katika hafla zinazotolewa kwa ajili ya familia;
- Kuhimiza na kusaidia familia zingine, na kushiriki rasilimali na taarifa ambazo zinanufaisha familia na watoto; na
- Kuunda orodha ya hiari ya waasiliiani wa familia au kikundi cha mtandaoni ambayo hurahisisha mawasiliano kati ya familia.

Kuwasiliana kuhusu matarajio, majukumu, na wajibu

Katika mtazamo wa mawasiliano mazuri yaliyotajwa hapa juu, ni muhimu unapouliza maswali na kutoa maoni kuhusu majukumu na matarajio, kwa:

- Kuomba taarifa kuhusu mifumo ya mawasiliano ya kikundi, kanuni za kikundi za kuonyesha heshima kwa familia zinazotoka asili tofauti, na majukumu ya, au

- matarajio ya washiriki katika shughuli mbalimbali;
- Kuhakikisha kwa viongozi wa kikundi kwamba familia zinazozungumza lugha nyingi zinaweza kushiriki katika matukio, mazungumzo ya kikundi, na kufanya maamuzi ya jumuiya;
  - Kuhakikisha kwamba wazazi wenyewe ulemavu wanaweza kushiriki katika shughuli;
  - Kuomba taarifa kuhusu usiri kunapokuwa na mazungumzo ya kikundi; na
  - Kuomba vikundi, mazungumzo au hafla zifanywe wakati wazazi wanaofanya kazi wanaweza kushiriki.

Shiriki ufahamu na ujuzi wako na uhamasishe familia zingine

Familia zina talanta nyingi, ujuzi, na uwezo ambao watoto, Jumuiya za Wasomi na ujirani zinahitaji. Unaweza kuboresha jumuiya yako kwa:

- Kutumikia kama mshauri, mkufunzi wa michezo, kiongozi wa klabu, kiongozi wa kidini, au mtu anayejitolea katika hafla ili kuwezesha familia;
- Kutumia ujuzi au rasilimali mahususi kunufaisha jamii au familia, iwe kwa kunyoa nywele, kazi ya useremala, mshonaji au ujuzi wa ushonaji, usaidizi wa kuhariri, tafsiri, usanifu wa picha, uwezo wa kisanii, ujuzi wa shirika, uongozi wa michezo, na kadhalika; na
- Kuhimiza familia zingine wakati wa matatizo kwa kuwa na uwepo chanya na wa kirafiki, kuwasiliana kupitia kutembelea, kupiga simu, au kutumia mitandao ya kijamii, na kuandaa usaidizi wa vitendo kama vile kutoa usafiri, chakula au taarifa.

Kiwango cha 5. Familia Hutetea Watoto wao na Kusaidia Familia Zingine

Jumuiya za Wasomi husaidia familia zinapoendeleza ujuzi wa uongozi na utetezi.

Jumuiya za Wasomi huthamini na kukuhimiza kuongoza katika kupanga malengo, kutafuta masuluhisho na kufanya maamuzi kuhusu elimu ya mtoto wako. Unaweza kujaribu baadhi ya shughuli hizi ili kuka ustadi wako wa uongozi.

Kuwa mtetezi wa mtoto wako

Watoto, kulingana na umri wao, hutegemea familia zao kuwatunza na kuwatetea. Unaweza kuwa mtetezi wa watoto wako kwa:

- Kushiriki wasiwasi kuhusu mtoto wako na Jumuiya yako ya Wasomi na/au wataalamu wengine na kufanya kazi pamoja kupata suluhisho.
- Kujifunza jinsi ya kupata taarifa au hata mtu wa kumwomba usaidizi huchukua muda na mazoezi. Unapopata taarifa kutoka kwa watu ambao ni wa msaada, kushiriki taarifa hii na wengine kunaweza kusaidia kuwafungulia njia. Familia zinapofanya muunganisho na rasilimali hutoa kielelezo kizuri cha kutafuta na kukubali misaada. Mhimize mtoto/kijana wako kuwa mtu anayejitetea na kuwa kiongozi.

Kadiri watoto wanavyokua katika shule ya kati na ya upili, wanazidi kujitetea—kwa ushiriki unaoendelea wa watu wazima wanaojali kama inavyohitajika. Unaweza kuhamasisha ustadi wa mtoto wako kujitetea kwa njia kadhaa:

- Kumsaidia mtoto wako kuomba kile anachohitaji ili awe salama, mwenye afya njema na aweze kusoma.
- Kukuza hali ya uongozi, kuwaunga mkono kufanya mabadiliko katika Jumuiya yao ya Wasomi kwa njia ambazo zinawafaidi na wanafunzi wengine.
- Kuhamasisha mtoto wako kushiriki katika vikundi, kukuza ujuzi na kuwawezesha wengine kuleta mabadiliko katika familia, ujirani, na jumuiya.

Shiriki kwa ajili ya mabadiliko chanya

Jumuiya za Wasomi hutengeneza fursa za ushiriki wa familia. Familia zinapotumia fursa hizo—au kuunda nyingine mpya, sio tu kwamba husaidia mtoto wako pekee bali inaweza kubadilisha jumuiya kwa njia chanya. Hapa kuna njia kadhaa za kushiriki:

- Mbali na kuzungumza kwa niaba ya mtoto wako, zungumza kwa niaba ya watoto wengine.
- Kushiriki maoni yako kuhusu jinsi ya kuboresha mambo ya jumuiya kama vile sera za shule, maamuzi ya kifedha, mikakati ya masomo, au shughuli za kushirikisha familia.
- Kushiriki katika kupigia kura jiji, kaunti, jimbo au nchi yako pia ni mchango muhimu wa kiraia.
- Kushiriki ujuzi, utamaduni, lugha, na talanta zako. Itaboresha jamii yako na kumfanya mtoto wako ajivunie. Pia huruhusu jumuiya kuona utofauti wa asili na ujuzi uliopo katika Jumuiya ya Wasomi.

Waalike wanafamilia wengine wajunge na wewe

Unapoendelea katika ushiriki wako katika jamii na ujuzi wa uongozi, unaweza kuwaalika wengine kujunga na wewe. Zifuatazo ni baadhi ya njia za kuongeza washiriki wa familia zinazoshiriki:

- Kualika familia mpya au zilizotengwa kujunga na mazungumzo ni njia ya kuwa na washiriki jumuishi zaidi ndani ya jumuiya. Ni muhimu zaidi kutafuta na kualika familia ambazo ni tofauti na familia zingine kwa sababu ya asili ya kitaifa, lugha ya nyumbani, uwezo, mbari au kabilo, kiwango cha mapato au elimu, au mahali wanapoishi.
- Kuhakikisha baba na walio kama baba, babu/bibi, wazazi walezi, na wanafamilia wengine na walezi wanawezeshwa kuhisi kwamba wamekaribishwa katika shughuli na mazungumzo kutaunda hali chanya ndani ya Jumuiya ya Wasomi.
- Kushiriki taarifa na rasilimali kwa njia mbalimbali kunaweza kuruhusu familia zote kuendelea kuwa na taarifa za sasa kuhusu matukio na maamuzi. Huenda baadhi ya familia zisiweze kushiriki kibinagsi, lakini huenda zikafurahia sasisho la mzazi mwingine kupitia simu, mitandao ya kijamii au barua pepe.

Kiwango cha 6. Familia Hukubali Mabadiliko

Jamii za Wasomi Kusitawisha ushirikiano na familia wakati wa mabadiliko.

Mabadiliko ni magumu. Kubadilisha kwenda kwenye mpango, darasa, au shule mpya ni wakati wa mabadiliko si kwa mtoto pekee, lakini mara nyingi kwa familia nzima pia. Jumuiya za Wasomi hutengeneza taratibu za kukusaidia katika mabadiliko na unaweza kumsaidia mtoto wako kuitia vipindi vya mabadiliko.

Kitayarishe pamoja na mtoto wako

Maandalizi ni sehemu muhimu ya kuwa na uzoefu rahisi katika mabadiliko kwa familia yako na mtoto wako. Kujua unachopaswa kutarajia kunamaanisha kutakuwa na matukio machache yasiyotarajiwa, fursa chache zilizokosa na kutolewana kidogo. Hapa kuna baadhi ya njia ambazo familia huijandaa kwa ajili ya mabadiliko:

- Kukusanya taarifa (pamoja na makataa ya kujandikisha, chanjo, na usajili) miezi michache kabla ya mabadiliko yajayo kutakuruhusu upate wakati unaohitaji kujianaa kiakili na kivitendo kwa ajili ya mabadiliko yajayo.
- Kuhudhuria mikutano au kusoma kuhusu ratiba, sera, malengo, na falsafa za Jumuiya mpya za Wasomi, pamoja na kutembelea kituo kipyra na kukutana na wafanyakazi wapya, ikiwezekana;
- Kushiriki taarifa na watoto wako kutapunguza wasiwasi wao na maswali

- kuhusu kile wanafaa kutarajia katika mazingira mapya;
- Kuzungumza na familia nyingine ni njia muhimu ya kukusanya taarifa, kupata vidokezo, na kuanza kuendeleza mahusiano na wengine ambao watakuwa wanapitia mabadiliko sawa; na
  - Kushiriki au kupanga fursa kwa mtoto wako kukutana na wanafunzi wengine, kabla ya mpango au masomo kuanza.

Shiriki taarifa na Jumuiya yako mpya ya Wasomi

Jumuiya za Wasomi zingependa kujua kuhusu pamoja na mtoto wako. Unaweza kushiriki taarifa kwa kutumia njia tofauti:

- Kuwaambia wafanyakazi kuhusu tamaduni za familia yako, lugha ya nyumbani, uzoefu muhimu, taratibu, wasiwasi, mafadhaiko, na matumaini kwa mtoto wako, sio tu kwamba huongeza ufahamu na huruma ya Jumuiya ya Wasomi kwa mtoto wako, bali pia huwasaidia kutengeneza mazingira salama na chanya kwa ajili ya mtoto wako;
- Kushiriki rekodi za shule, Mipango ya Elimu

- Iliyobinafsishwa, matokeo ya tathmini, na mahitaji ya matibabu ni muhimu; na
- Kufahamisha Jumuiya yako mpya za Wasomi ikiwa unahitaji tafsiri au ukalimani na kuwafahamisha jinsi unavyopenda kuwasiliana kuhusu mtoto wako huwaruhusu wafanyakazi kuungana nawe kwa urahisi.

Wasaidie walimu kujua kile ambacho hawajui bado

Iwapo kuna vipengele vyta mabadiliko ambavyo vinakutia wasiwasi au vinaonekana kutoeleweka wazi, Jumuiya za Wasomi zingependa kujua masuala hayo ili ziweze kutoa taarifa unazohitaji. Familia zinaweza kuwasiliana kwa njia tofauti:

- Kupigia simu Jumuiya mpya za Wasomi ndio mahali pazuri pa kuanzia ili kupata taarifa na rasilimali;
- Kuwasiliana na Jumuiya ya Wasomi kunaweza kukupa fursa ya kupata taarifa zaidi, au kujua mtu ambaye anaweza kuwa mwasiliani msingi;
- Kuwasiliana na washirika wa jumuiya kunaweza kuwa njia mwafaka ya kupata taarifa, ikijumuisha maktaba, ofisi za madaktari wa watoto, vituo vya jamii, Kituo cha Rasilimali za Mafunzo ya Mapema kilicho karibu nawe, mitandao ya usaidizi wa familia, vyama vya wazazi na walimu, na kadhalika; na

---

“Sisi—wazazi, wafanyakazi wa Jumuiya ya Wasomi, na washirika—tumezungumza kwa miaka mingi kuhusu umuhimu wa kuunda maono ya jimbo zima la kushirikisha familia ambayo huweka na kuunda mwongozo, malengo na matarajio ya pamoja. Ili hatimaye kutambua maono kama haya ni jambo nzuri na muhimu sana kwa familia, watoto, Jumuiya za Wasomi na washirika wetu huko Pennsylvania!”

Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania Kutoka Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika Jumuiya , ukurasa wa 73 <https://bit.ly/PFEngagement>

- Kuuliza taarifa—kama vile sera za mahudhurio au taarifa za usaidizi wa kifedha kwa vyuo—sio tu kwamba itakupa taarifa unayohitaji lakini pia kunaweza kusaidia Jumuiya za Wasomi kutoa taarifa muhimu kwa familia nyingine.

Hitimisho

Taratibu na viwango vilivyoelezwa vinaonyesha jinsi ilivyo muhimu kwa Jumuiya za Wasomi na familia kufanya kazi pamoja ili kuunda ushirikiano thabiti na wa kudumu unaowafaidi watoto. Ushirikiano huu huruhusu watoto kupata uzoefu mzuri, mahusiano yenye usaidizi, na kusababisha mafanikio yao shulenii na maishani.

Nyuma ya matukio kuna sera au kanuni muhimu zinazoongoza kazi ya Jumuiya za Wasomi. Kupata taarifa kuhusu sera zinazoongoza mipango ya elimu ya mapema, unaweza kusoma *Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania Kuanzia Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika Jumuiya*.

Ikiwa ungependa kufahamu zaidi au kuchunguza njia za kuleta mabadiliko chanya kwa familia yako au Jumuiya ya Wasomi, mahali pazuri pa kuanzia mara nyingi ni kwa Jumuiya yako ya za Wasomi. Kwa kawaida huwa na taarifa nyingi kuhusu rasilimali za ndani, kanuni na watu wa kuwasiliana nao. Kwa kuongezea, *Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania Kuanzia Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika Jumuiya* unajumuisha taarifa za ziada na orodha ya rasilimali.

Tafadhalii fahamu, mtetezi bora kwa mtoto wako ni wewe; ni wewe na familia yako mnaojali, kuwaongoza, na kuwasaidia watoto wako katika maeneo yote ya ukuaji wao kwa miaka mingi. Asante kwa yote unayofanya ili kujihusisha na walimu kusaidia watoto wa Pennsylvania.

Marejeleo

- (1) Idara ya Elimu ya Pennsylvania, Ofisi ya Pennsylvania ya Maendeleo ya Mtoto na Masomo ya Mapema, na Ofisi ya Pennsylvania ya Elimu ya Shule Msingi na Upili. (2019). *Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania Kuanzia Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika Jumuiya*. Imetolewa mtandaoni katika: www.education.pa.gov/Teachers%20-Administrators/Federal%20Programs/ParentFamily/Pages/default.aspx.
- (2) Henderson, Anne T. (2002). *A New Wave of Evidence: The Impact of School, Family, and Community Connections on Student Achievement*. Austin, TX: National Center for Family and Community Connections with School. Imetolewa kwa: www.sedl.org/connections/resources/evidence.
- (3) Center for Cultural Competence. (2020). *Curricula Enhancement Module Series*. Washington, DC: Georgetown University. Imetolewa mtandaoni katika: <https://nccc.georgetown.edu/curricula/culturalcompetence.html>.

Hiki ni kipande cha mwongozo wa *Mfumo wa Kushirikisha Familia za Pennsylvania kuanzia Watoto Wanapozaliwa, hadi Wanapokuwa Tayari Kwa Chuo Kikuu, Kazi, na Kuhusika Katika Jumuiya*.

Kwa maelezo zaidi na kujifunza zaidi nenda kwenye <https://bit.ly/PFEngagement>

Pennsylvania inawashukuru Heather Tomlinson, Charo Basterro, na MAEC kwa usaidizi wao na michango yao kwa kazi hii.

Kupata taarifa zaidi, wasiliana
na ra-
edengagefamilies@pa.gov

Chapisho hili liliwezeshwa na Ruzuku ya Maendeleo ya Shule ya Mapema nambari 90TP0038 kutoka Idara ya Marekani ya Afya na Huduma za Binadamu, Usimamizi wa Watoto na Familia. Yaliyomo ndani yake ni jukumu la waandishi pekee na si lazima yawakilishe maoni rasmi ya Idara hii au Usimamizi.